

Pregled nad cenami gozdnih lesnih sortimentov v letu 2022

Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
dr. Katarina Flajšman, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 23.01.2023 (<https://doi.org/10.20315/IG.2023.0004>)

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije (GIS) od leta 2017 naprej spremljamo odkupne cene gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov. Na tem mestu se ponovno najlepše zahvaljujemo podjetjem, ki aktivno sodelujejo v naših anketah in nam poročajo podatke. Tudi v prihodnje si želimo dobrega

sodelovanja in hkrati vabimo tudi ostala podjetja, da se pridružijo sodelovanju, saj bodo s tem pripomogli tudi k večji transparentnosti in preglednosti nad trgom z gozdnimi lesnimi sortimenti v državi.

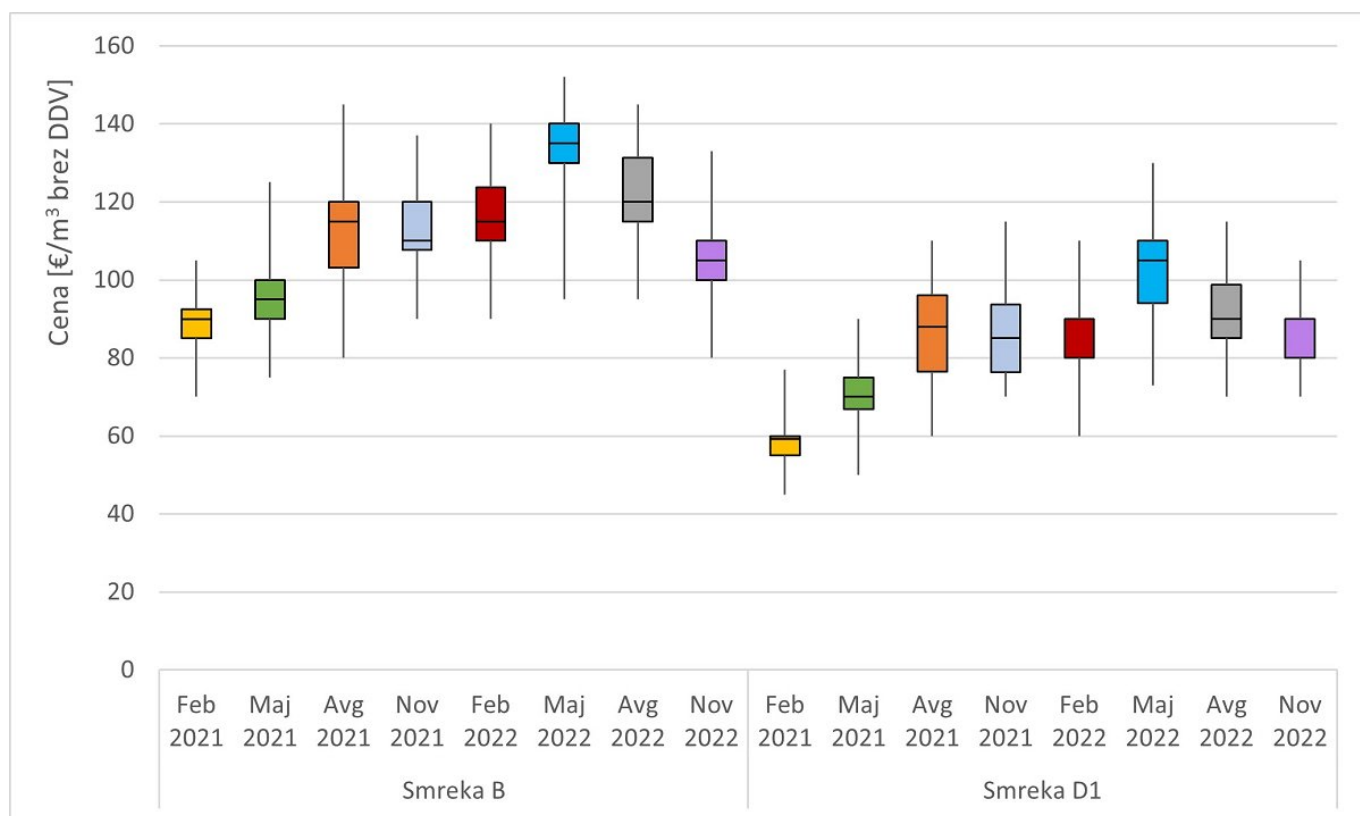
Slovenski trg gozdnih lesnih sortimentov (v nadaljevanju GLS) postaja vedno bolj odvisen od razmer v sosednjih državah in na širšem evropskem in svetovnem trgu (Ščap in Zafran, 2022). Za pretekla desetletja je veljalo, da je bilo gibanje cen GLS v Evropi razmeroma predvidljivo in so bili večji odkloni zabeleženi predvsem zaradi večjih ujm v gozdovih (Gejdoš in sod., 2019). Današnje razmere pa so veliko bolj dinamične; globalna ekonomija, vplivi podnebnih sprememb, pojav novih globalnih kupcev in logistike, ki omogoča transport GLS tudi na velike razdalje, splošna usmeritev v »zeleno« ter večanje porabe lesa v gradbeništvu in energetiki so tisti dejavniki, ki drastično povečujejo nepredvidljivost trga in gibanja cen GLS (Ščap in Zafran, 2022).

V letu 2022 je na trg GLS v Sloveniji in po svetu vplivala tudi uvedba izjemno visokih carin na izvoz nepredelanega ali grobo predelanega svežega okroglega lesa iglavcev in dragocenih vrst listavcev iz Rusije, zaradi česar se je izvoz tega lesa v EU zaustavil. Lani spomladi je stopila v veljavo še prepoved izvoza okroglega lesa in peletov iz Srbije ter Bosne in Hercegovine, kar je močno vplivalo tudi na trg okroglega lesa slabše kakovosti v Sloveniji (Ščap in sod., 2022). Tudi madžarska vlada je lani pričela omejevati izvoz drv (GWMI, 2022), kar je vplivalo tudi na trg z drvmi pri nas. Za leto 2022 je značilno višanje cen GLS na celotnem evropskem trgu (npr. EUWID, 2022a; 2022b; 2022c; 2022d), v Sloveniji so bile pri večini GLS zabeležene rekordno visoke cene (npr. SURS, 2022; WCM, 2022).

Odkupne cene GLS iz zasebnih gozdov smo v letu 2022 prek anketnih vprašalnikov zbirali štirikrat v letu, na sredini obdobja vsakega četrtletja. V prispevku so prikazane srednje vrednosti (mediane) cen izbranih GLS v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Cene hlodov iglavcev spomladi leta 2022 rekordne

V letu 2022 so se cene hlodov smreke kakovostnega razreda A gibale med 130–151 EUR/m³, kakovostnega razreda B med 115–135 EUR/m³, kakovostnega razreda C med 100–125 EUR/m³, kakovostnega razreda D1 med 80–105 EUR/m³ ter kakovostnega razreda D2 med 73–80 EUR/m³. Najvišje cene smo zabeležili v maju 2022, ko je srednja vrednost vseh zbranih cen hlodov smreke znašala 120 EUR/m³, kar je 33 % več kot maja 2021, ko je le ta znašala 90 EUR/m³ (slika 1). V povprečju so se cene pri hlodih smreke v lanskem letu najbolj zvišale za kakovostna razreda D1 in D2 in sicer v obeh primerih za 21 % v primerjavi z letom 2021. So se pa cene hlodov smreke v drugi polovici leta 2022 znižale in so bile v novembru pri večini sortimentov nižje kot v novembru 2021.

Slika 1: Prikaz razpona odkupnih cen hlodov smreke kakovostnih razredov B in D1 iz zasebnih gozdov v vsakem četrtletju leta 2021 in 2022 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost - mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

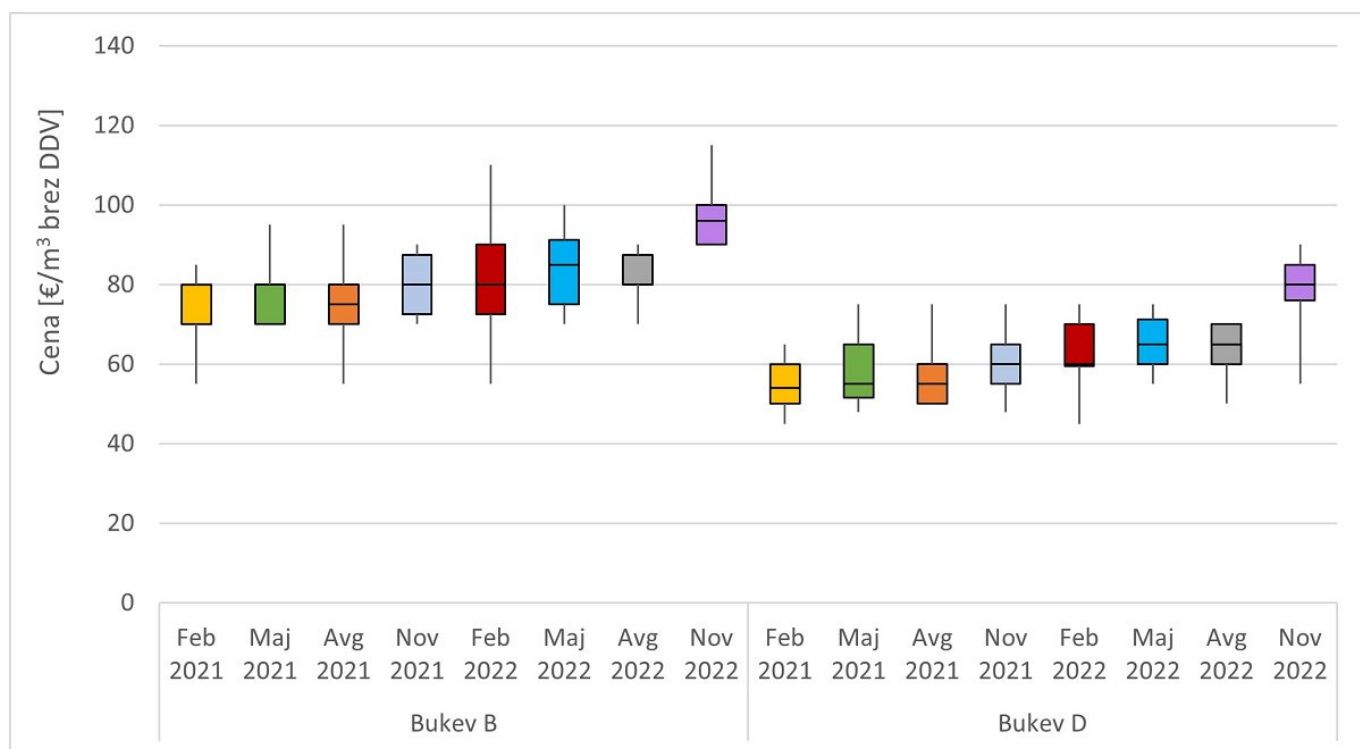
Tudi pri hlodih jelke in rdečega bora so bile cene v letu 2022 visoke, tako kot pri smreki so bile najvišje v maju. Srednja vrednost vseh zbranih cen hlodov jelke je v maju 2022 znašala 110 EUR/m³, kar je 38 % več kot maja 2021, ko je le ta znašala 80 EUR/m³. Lani v poletnem in jesenskem času so cene hlodov jelke začele padati in v novembru so bile nižje kot enakega obdobja leta 2021. Cene hlodov rdečega bora so se v letu 2022 zvišale nekoliko manj kot pri smreki in jelki v primerjavi z letom 2021; v povprečju so se najbolj zvišale za kakovostni razred A (25 %), z 21 % sledi kakovostni razred C (preglednica 1). So bile pa za razliko od smreke in jelke, cene hlodov rdečega bora tudi v novembru 2022 višje od enakega obdobja leta 2021.

Preglednica 1: Srednje vrednosti vseh zbranih odkupnih cen hlodov rdečega bora v vsakem četrletju leta 2021 in 2022 (cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti)

	Srednja vrednost (mediana) za obdobje: februar, maj, avgust, november 2022	Srednja vrednost (mediana) za obdobje: februar, maj, avgust, november 2021
	Cena [EUR/m ³ brez DDV]	Cena [EUR/m ³ brez DDV]
<i>Rdeči bor A</i>	100	80
<i>Rdeči bor B</i>	90	75
<i>Rdeči bor C</i>	80	66
<i>Rdeči bor D1</i>	70	58
<i>Rdeči bor D2</i>	60	50

Cene hlodov bukve in hrasta lani najvišje proti koncu leta

Cene hlodov bukve kakovostnega razreda A1 so se v letu 2022 gibale med 100–120 EUR/m³, kakovostnega razreda A2 med 94–110 EUR/m³, kakovostnega razreda B med 80–96 EUR/m³, kakovostnega razreda C med 75–89 EUR/m³ ter kakovostnega razreda D med 60–80 EUR/m³. Najvišje cene smo v lanskem letu zabeležili v novembru, ko je srednja vrednost vseh zbranih cen hlodov bukve znašala 95 EUR/m³ (slika 2). Za primerjavo, ta cena je v novembru 2021 znašala 80 EUR/m³. V povprečju so se cene pri hlodih bukve v lanskem letu najbolj zvišale za kakovostna razreda D in C, v prvem primeru za 21 %, v drugem pa za 17 % v primerjavi z letom 2021.

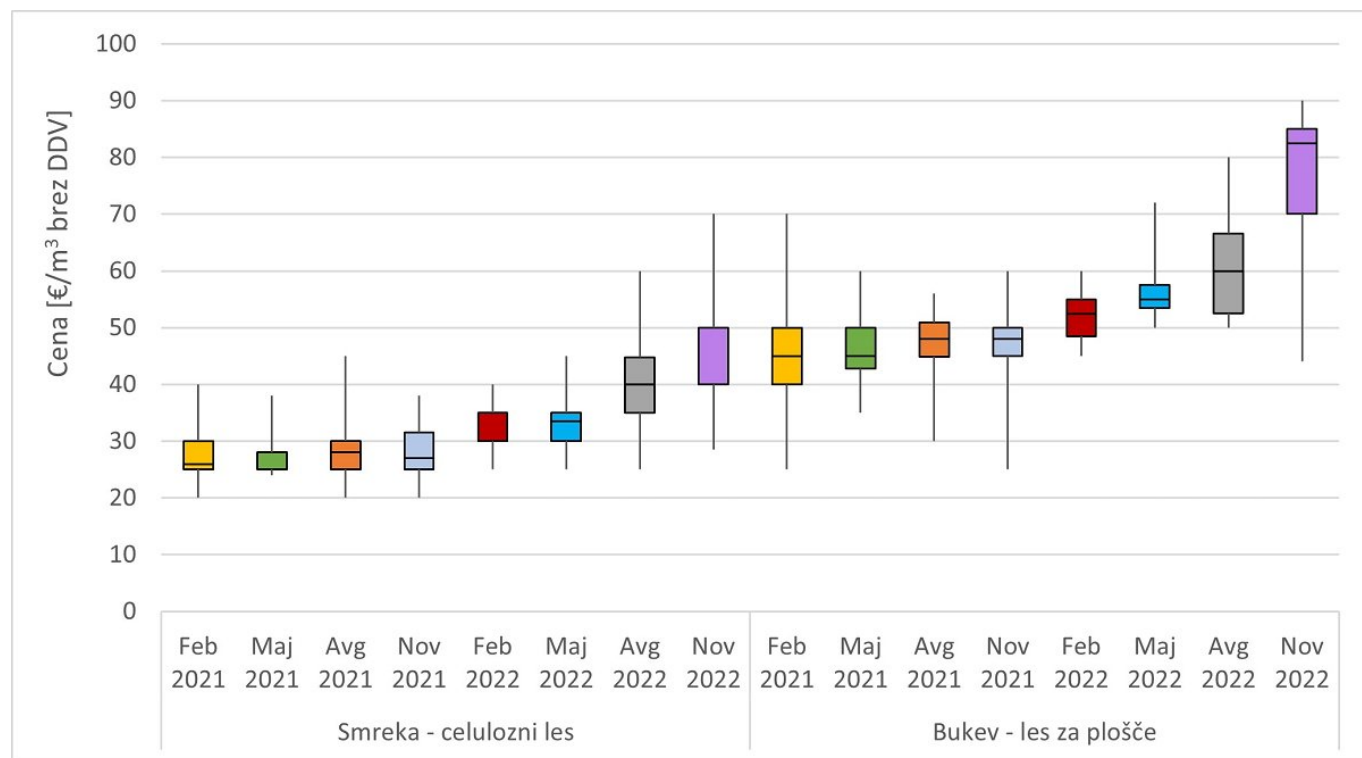

Slika 2: Prikaz razpona odkupnih cen hlodov bukve kakovostnih razredov B in D iz zasebnih gozdov v vsakem četrletju leta 2021 in 2022 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost – mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Tudi pri hlodih hrasta so bile v lanskem letu najvišje cene zabeležene novembra. Takrat je srednja vrednost vseh zbranih cen za dimenzije hlodov do 50 cm in vse kakovostne razrede znašala 200 EUR/m³, za dimenzije hlodov nad 50 cm in vse kakovostne razrede pa 250 EUR/m³. Cene hlodov hrasta so se v letu 2022 za kakovostni razred F1 gibale med 350–500 EUR/m³, za kakovostni razred F2 med 300–400 EUR/m³, za kakovostni razred B med 225–250 EUR/m³, za kakovostni razred C med 150–200 EUR/m³ in za kakovostni razred D med 80–115 EUR/m³. Pri hlodih dimenzije do 50 cm so se v letu 2022 cene v povprečju najbolj zvišale za kakovostne razrede F2 (+28 %), F1 (+24 %) in B (+24 %) v primerjavi z letom 2021. Pri hlodih dimenzije nad 50 cm pa so se v letu 2022 cene v povprečju najbolj zvišale za kakovostne razrede C (+28 %), B (+26 %) in F2 (+24 %) v primerjavi z letom 2021.

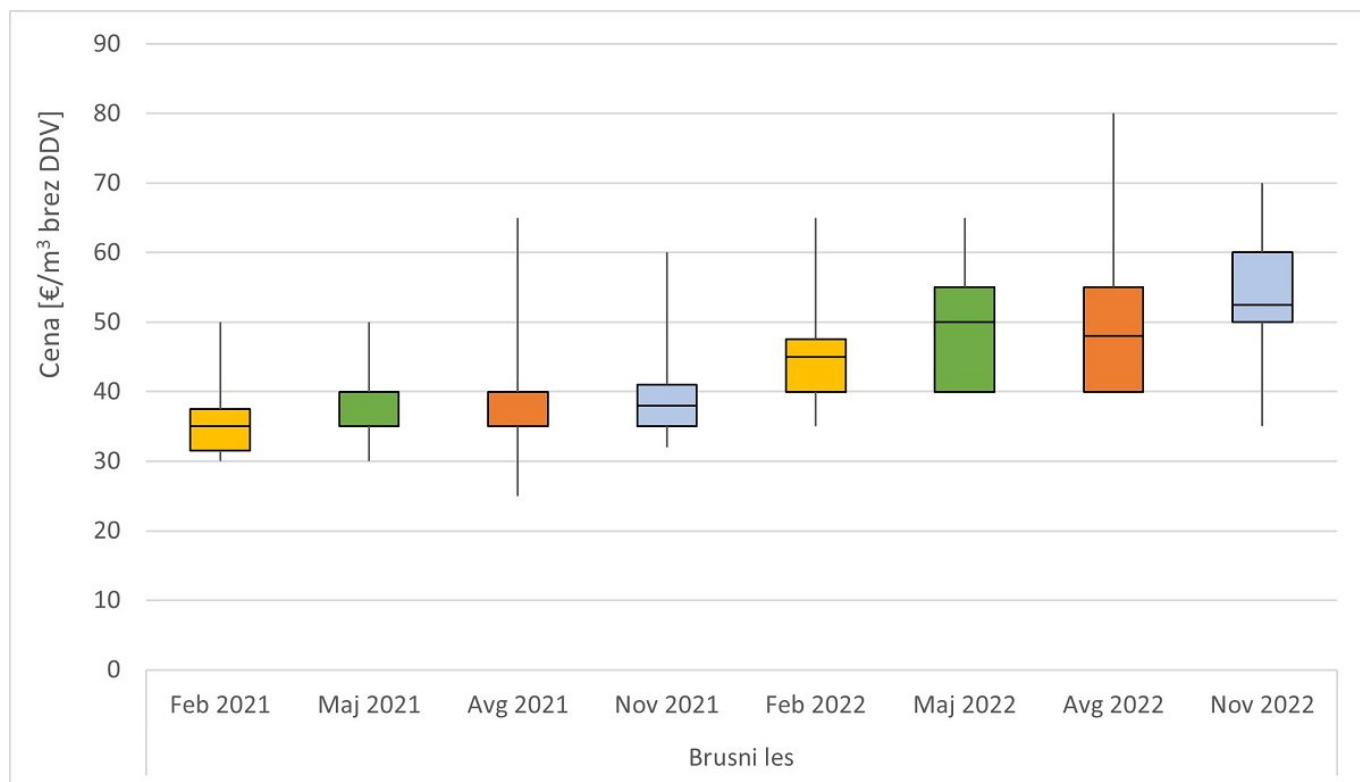
Lani novembrske cene industrijskega lesa slabše kakovosti rekordne

Cene lesa za celulozo in plošče iglavcev in listavcev so se v lanskem letu postopoma višale, najvišje pa smo zabeležili ob koncu leta (slika 3). Cene lesa za celulozo in plošče smreke in jelke so se v letu 2022 gibale med 30–50 EUR/m³, v primeru rdečega bora med 30–45 EUR/m³, za bukev med 52–83 EUR/m³ in za druge trde listavce med 44–70 EUR/m³. V novembru 2022 je bila cena lesa za celulozo in plošče smreke in jelke za 85 % višja kot novembra 2021, za rdeči bor je bila višja za 67 %, za bukev 72 % in za druge trde listavce 75 %.

Slika 3: Prikaz razpona odkupnih cen lesa za celulozo in plošče smreke in bukve iz zasebnih gozdov v vsakem četrtletju leta 2021 in 2022 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost - mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

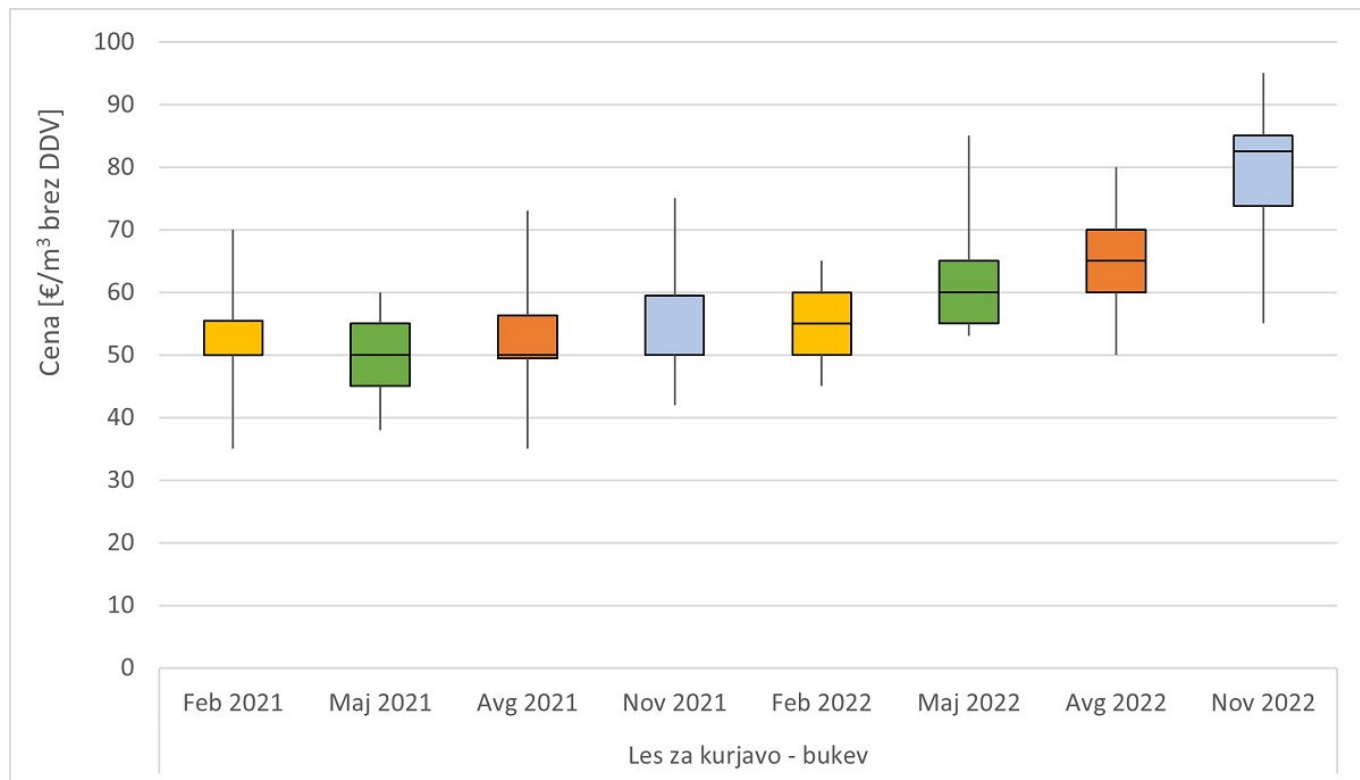
Podobno velja za brusni les smreke in jelke, saj smo v maju, avgustu in novembru 2022 zabeležili najvišje cene odkupne cene GLS iz zasebnih gozdov. V letu 2022 so se cene brusnega lesa smreke in jelke gibale med 45–53 EUR/m³, najvišja je bila zabeležena v novembru (slika 4). Za primerjavo, v novembru 2021 je cena brusnega lesa smreke in jelke znašala 38 EUR/m³, kar je 28 % manj kot novembra 2022.

Slika 4: Prikaz razpona odkupnih cen brusnega lesa smreke in jelke iz zasebnih gozdov v vsakem četrtletju leta 2021 in 2022 (prečka v okviru z ročaji prikazuje srednjo vrednost – mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Cene lesa za kurjavo v novembru 2022 za več kot 60 % višje od novembra 2021

Srednja vrednost (mediana) vseh zbranih cen lesa za kurjavo je v letu 2022 v primeru bukve znašala 60 EUR/m³, v primeru skupine ostali trdi listavci pa 55 EUR/m³. Cene za bukev so se v letu 2022 gibale med 55–83 EUR/m³, za ostale trde listavce pa med 50–73 EUR/m³. Najvišje cene smo zabeležili v novembru, ko so bile le te za bukev višje za 65 % v primerjavi z novembrom 2021, za druge trde listavce pa za 61 %.

Slika 5: Prikaz razpona odkupnih cen lesa za kurjavo bukve iz zasebnih gozdov v vsakem četrtletju leta 2021 in 2022 (prečka v okviru ročaji prikazuje srednjo vrednost – mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno). Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV na kamionski cesti.

Zaključki

V letu 2022 so bile odkupne cene GLS iz zasebnih gozdov visoke tako pri hlodovini kot pri lesu slabše kakovosti. Prav za vse drevesne vrste in kakovostnih razredov sortimentov smo lani zabeležili rekordne cene, odkar od leta 2017 na GIS spremljamo cene GLS. Cene hlodovine iglavcev so bile najvišje zabeležene v maju, ko so za kakovostne razrede od D2 do A znašale od 80 do 151 EUR/m³. Verjetno je eden od razlogov za padec cen proti koncu poletja in jeseni večji obseg sanitarnega poseka zaradi gradacije podlubnikov. Cene hlodovine bukve in hrasta so bile lani najvišje zabeležene v novembru, takrat so se cene v primeru bukve gibale med 80 EUR/m³ (za kakovostni razred D) in 120 EUR/m³ (za kakovostni razred A1), v primeru hrasta pa med 100 EUR/m³ (kakovostni razred D) in 500 EUR/m³ (kakovostni razred F1). Predvsem zaradi energetske krize so bile v novembru zabeležene tudi rekordne cene industrijskega lesa slabše kakovosti in lesa za kurjavo. Cene lesa za celulozo in plošče so se za iglavce gibale med 45 in 50 EUR/m³, za bukev in ostale trde listavce pa med 70 in 83 EUR/m³. Cene lesa za kurjavo so bile v novembru 2022 za polovico višje kot februarja 2022 in je za bukev znašala 83 EUR/m³, za ostale trde listavce pa 73 EUR/m³. V letu 2023 bomo cene ponovno zbrali v februarju, glede na aktualno dogajanje na trgu okroglega lesa po Evropi pričakujemo, da bodo takrat cene podobne ali še višje kot v letu 2022. Kljub temu pa obeti za leto 2023 niso tako pozitivni, saj tudi trg lesa verjetno ne bo moral ubežati gradbeni in gospodarski krizi.

Viri

- EUWID, 2022a. Continued growth in prices for industrial wood in October. EUWID Wood products and panels, 47/2022.
- EUWID, 2022b. Prices for fresh softwood logs increase – market report. EUWID Wood products and panels, december 2022.
- EUWID, 2022c. Price for spruce sawlogs up by 30.1% in Poland. EUWID Wood products and panels, 50/2022.
- EUWID, 2022d. Industrial hardwood in Norway meanwhile 70% up in last year. EUWID Wood products and panels, 51/2022.
- Gejdoš M., Lieskovský M., Giertliova B., Němec M., Danihelová Z. 2019. Prices of raw-wood assortments in selected markets of Central Europe and their development in the future. *Bioresources* 14, 2: 2995–3011. DOI: 10.15376/biores.14.2.2995-3011
- GWMI, 2022. Analysis: Energy crisis in Europe – consequences for the wood industry. Global wood markets info.
<https://www.globalwoodmarketsinfo.com/analysis-energy-crisis-europe-consequences-wood-industry/> (dne 16. 1. 2023)
- SURS, 2022. Odkup lesa v Sloveniji, podatkovna zbirka Si-Stat. <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/1656401S.px> (dne 15. 1. 2023)
- Ščap Š., Zafran J. 2022. Metodologije spremljanja cen gozdnih lesnih sortimentov v izbranih državah. *Acta Silvae et Ligni*, 128: 19–31. DOI: 10.20315/ASetL.128.3
- Ščap Š., Zafran, J., Krajnc N., Remic T. 2022. Poročilo o stanju na trgu lesnih proizvodov z napovedmi : (Market Statement 2022; Slovenija). UNECE, Country Market statements. <https://unece.org/forests/2022-country-market-statements> (dne 17. 1. 2023)
- WCM, 2022. Cene gozdnih lesnih sortimentov. Spletni portal WoodChainManager. <https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/cene/podatki/2021100414342192/cene-gozdnih-lesnih-sortimentov/> (dne 17. 1. 2023)